

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1991

Vragen van het lid **Dassen** (Volt) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over het bericht «In slechts 67 seconden slaagde de Georgische regeringspartij erin de Europese droom van talloze Georgiërs in gevaar te brengen» (ingezonden 16 mei 2024).

Antwoord van Minister **Bruins Slot** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 14 juni 2024)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «In slechts 67 seconden slaagde de Georgische regeringspartij erin de Europese droom van talloze Georgiërs in gevaar te brengen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welke consequenties verwacht u dat het toch aannemen van deze wet heeft voor de vrije pers en mensenrechten in Georgië?

Antwoord 2

Zodra de wet van kracht wordt, moeten non-gouvernementele organisaties en mediaorganisaties die meer dan 20% van hun financiering uit het buitenland ontvangen zich verplicht registeren als «organisatie die de belangen van een buitenlandse mogendheid vertegenwoordigt». Dergelijke organisaties krijgen extra administratieve verplichtingen opgelegd en komen onder verscherpt toezicht te staan van het Georgisch Ministerie van Justitie. Ook moeten zij volledige inzage kunnen geven in al hun gegevens, inclusief financiële en persoonsgegevens. Indien de organisaties zich niet registreren of niet voldoen aan hun rapportageverplichtingen, kunnen hoge administratieve boetes worden opgelegd. Door de zware administratieve verplichtingen, stigmatisering en de beperkingen in het onafhankelijk opereren, zien veel organisaties de registratie als een groot probleem. De administratieve boetes en lasten die voortvloeien uit het niet registreren kunnen uiteindelijk leiden tot het staken van de activiteiten van de organisaties.

¹ NRC, 13 mei 2024, «In slechts 67 seconden slaagde de Georgische regeringspartij erin de Europese droom van talloze Georgiërs in gevaar te brengen» – NRC

De Venetië Commissie van de Raad van Europa heeft een opinie opgesteld over de conformiteit van het wetsvoorstel met mensenrechtenstandaarden. De Commissie stelt dat de wet aanzienlijke negatieve gevolgen heeft op het recht op vereniging, vrijheid van meningsuiting, het recht op privacy, het recht om deel te nemen aan publieke aangelegenheden en het verbod op discriminatie. Gesteld wordt dat een open en geïnformeerd publiek debat, pluralisme en de democratie hiermee worden aangetast.

Vraag 3

Welke consequenties heeft het aannemen van deze wet op de stabiliteit en daarmee de vrede en veiligheid in de Zuidelijke Kaukasus, de Europese Unie (EU) en Nederland?

Antwoord 3

In de externe communicatie vanuit de EU Hoge Vertegenwoordiger, de Europese Commissie, het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken en andere lidstaten werd duidelijk gemaakt dat de Georgische regering zich met de aanneming van deze wet verwijdt van de Europese Unie (EU). Hoewel grote aantallen Georgische burgers de afgelopen weken massaal protesteerden voor hun Europese toekomst, Europese waarden en tegen de aanneming van de wet, is er door de Georgische regering geen gehoor gegeven aan dit geluid. Hiermee neemt de politieke instabiliteit en polarisatie in Georgië verder toe. Rekening houdend met de complexe regionale context, en het belang van veiligheid en stabiliteit in de zuidelijke Kaukasus, houdt het kabinet de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Vraag 4

Welke consequenties heeft het aannemen van deze wet op de toetredingsonderhandelingen van Georgië tot de Europese Unie?

Antwoord 4

In december 2023 werd Georgië kandidaat-lidstaat van de Europese Unie, met dien verstande dat de regering opvolging zou geven aan de, door de Europese Commissie geïdentificeerde, 9 stappen. Naar aanleiding van de recente negatieve ontwikkelingen, waaronder de aanneming van de wet, publiceerden de Europese Commissie en de EU Hoge Vertegenwoordiger, mede op aandringen vanuit Nederland, op 15 mei 2024 een statement waarin werd gesteld dat de aanneming van de wet een negatieve impact heeft op het EU-toetredingstraject van Georgië. De Georgische autoriteiten werden opgeroepen om de wet in te trekken en zich te committeren aan de implementatie van de 9 stappen. Zo lang er geen progressie wordt geboekt op de 9 stappen, is voor het kabinet het openen van de toetredingsonderhandelingen niet aan de orde.

Vraag 5

Gezien de gelijkenissen van deze wet met vergelijkbare wetgeving in Rusland, hoe duidt u de recente ontwikkelingen in relatie tot Russische hybride oorlogvoering en maatschappelijke beïnvloeding?

Antwoord 5

Het is bekend dat Rusland verschillende hybride dreigingen inzet om geopolitieke doelen te bewerkstelligen. In de huidige politieke situatie is Georgië extra kwetsbaar voor dergelijke dreigingen. Het kabinet heeft er notie van genomen dat de wetten gelijkenissen met elkaar vertonen, en houdt met extra aandacht zicht op de situatie.

Vraag 6

Welke mogelijkheden ziet u om, al dan niet in EU-verband, aanvullende stappen te zetten om het maatschappelijk middenveld in Georgië verder te ondersteunen?

Antwoord 6

Via onder meer Matra en het mensenrechtenfonds steunt Nederland al ruim dertig jaar het maatschappelijk middenveld in Georgië. Ook nu hun functioneren wordt bemoeilijkt zal Nederland de steun aan het maatschappelijk middenveld zoveel mogelijk voortzetten. Daarnaast heeft Nederland de EU

verzocht om te inventariseren op welke manieren het EU instrumentarium in dit kader verder benut kan worden.

Vraag 7

Welke mogelijkheden ziet u om, al dan niet in EU-verband, de Georgische bevolking verder te steunen in hun streven naar vrijheid, democratie, en rechtsstaat?

Antwoord 7

Nederland en de EU hebben afgelopen weken duidelijk uitgesproken de Georgische burgers te blijven steunen in hun streven naar een Europese toekomst van het land en de daarbij behorende idealen. Ook is duidelijk gecommuniceerd dat de huidige ontwikkelingen een negatief effect hebben op het toetredingsproces. De Georgische parlementaire verkiezingen in oktober zullen een cruciaal ijkmoment vormen. Nederland zal de komende maanden blijven uitdragen dat deze verkiezingen vrij en eerlijk moeten verlopen. Onafhankelijke verkiezingswaarnemingsmissies, zoals die van OVSE/ODHIR, hebben hierin een onmiskenbare rol.

Vraag 8

Bent u bereid om op te roepen tot een Buitengewone Raad Buitenlandse Zaken, om de situatie te bespreken en een Europese aanpak te coördineren?

Antwoord 8

Op 27 mei jl. werd de politieke situatie in Georgië voor het eerst besproken door de Raad Buitenlandse Zaken. Hier werd geconcludeerd dat Georgië als volledig agendapunt zal worden opgenomen tijdens de volgende bijeenkomst van de Raad op 24 juni. Mogelijk zal de situatie ook aan de orde komen tijdens de volgende Europese Raad. Nederland is voorstander van aanhoudende dialoog binnen de verschillende Brusselse diplomatieke gremia over het situatie. Het oproepen tot een Buitengewone Raad Buitenlandse Zaken wordt op dit moment niet noodzakelijk geacht.